

MR-105

March-2019

B.Ed., Sem. – IV

**B-105 : Social Science
(New)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) વિકલ્પ આંતરિક છે.

1. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (1) એડવાન્સ ઓર્ગેનાઈઝર મોડેલના સોપાનો સમજાવો. 7
(2) ક્ષેત્રકાર્ય એટલે શું ? સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ક્ષેત્ર કાર્ય કઈ રીતે ઉપયોગી છે ? 7

અથવા

- (1) પ્રશ્ન પ્રયુક્તિનો અર્થ આપી તેના ફાયદા અને મર્યાદા સમજાવો.
(2) વર્ણન પદ્ધતિ એટલે શું ? સામાજિક વિજ્ઞાનમાં તેનો ઉપયોગ કઈ રીતે કરી શકાય ?
(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : 4
(1) લેઈન સ્ટોર્મિંગ એટલે શું ?
(2) સામાજિક વિજ્ઞાનમાં રોલ પ્લેથી શીખવી શકાય તેવા એકમોના નામ આપો.
(3) પ્રશ્ન પ્રયુક્તિનો ઉપયોગ કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
(4) રોલ પ્લે એટલે શું ?
(5) વર્ણન પદ્ધતિની બે મર્યાદા જણાવો.
(6) સારા પ્રશ્નોની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

2. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- ~ (1) સહસંબંધ એટલે શું ? સામાજિક વિજ્ઞાનનો ગણિત, વિજ્ઞાન સાથેનો અનુબંધ ઉદાહરણ સહિત ચર્ચો. 7
~ (2) સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષકની લાયકાત, તાલીમ, કૌશલ્યો અને વ્યવસાયિક ક્ષમતા જણાવો. 7

અથવા

- (1) સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડ દ્વારા યોજી શકાય તેવી પ્રવૃત્તિઓની યાદી તૈયાર કરો.
(2) સામાજિક વિજ્ઞાન મંડળ દ્વારા યોજી શકાય તેવી પ્રવૃત્તિઓની યાદી તૈયાર કરો.

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : 3
- (1) સામાજિક વિજ્ઞાનનો સાહિત્ય સાથે અનુબંધ – એક ઉદાહરણ આપો.
  - (2) ટાટ પરિક્ષા શું છે ?
  - (3) સામાજિક વિજ્ઞાન ગંડળ એટલે શું ?
  - (4) સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષકે વર્તમાન પ્રવાહોની ચર્ચા વર્ગગંડમાં કરવી જોઈએ. – આ વિધાન સ્પષ્ટ કરો.
  - (5) સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડ અને સામાજિક વિજ્ઞાન ગંડળ વચ્ચેનો મુખ્યભેદ કયો છે ?
3. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 7
- (1) અભ્યાસક્રમની વ્યાખ્યા આપી, અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો. 7
  - (2) ધોરણ-10ના સામાજિક વિજ્ઞાનના પાઠ્યપુસ્તકનું મૂલ્યાંકન કરો.
- અથવા
- (1) પાઠ્યપુસ્તકના મૂલ્યાંકન માટેના માપદંડો જણાવો.
  - (2) આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : 4
- (1) પાઠ્યક્રમ એટલે શું ?
  - (2) અભ્યાસક્રમનું મૂલ્યાંકન કરવાની રીતોના નામ આપો.
  - (3) અભ્યાસક્રમનું મૂલ્યાંકન શા માટે કરવું જોઈએ ?
  - (4) અભ્યાસક્રમની રચના કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
  - (5) પાઠ્યપુસ્તકના મૂલ્યાંકનની બાહ્ય બાબતોમાં શેનો સમાવેશ થાય છે ?
  - (6) પાઠ્યક્રમ અને અભ્યાસક્રમ વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત શો છે ?
4. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 7
- (1) ભારતના સ્થાન અને વિસ્તાર વિશે નોંધ લખો. 7
  - (2) ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો વૈવિધ્યસભર છે. – સમજાવો.
- અથવા
- (1) પાણીનો બગાડ અટકાવવા માટેના ઉપાયો સૂચવો.
  - (2) પૂર્વ ભારતના રાજ્યોના લોકજીવન વિશે માહિતી આપો.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નો ઉત્તર આપો : 3
- (1) ગોવામાં કઈ ભાષા બોલાય છે ?
  - (2) રેંગોલિથ એટલે શું ?
  - (3) ગુજરાતમાં કર્કવૃત્ત ક્યાંથી પસાર થાય છે ?
  - (4) ભાખરા નાંગલ યોજના કયા રાજ્યમાં આવેલ છે ?
  - (5) બહુહેતુક યોજનાના બે ફાયદા જણાવો.

MR-105

March-2019

B.Ed., Sem. – IV

B-105 : Social Science
(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions : (1) All questions are compulsory.
(2) Options are internal.

1. (A) Write the following :

- (1) Explain the steps of Advance Organizer Model. 7
(2) What is Field work ? How the field work is useful in social science teaching ? 7

OR

- (1) Give the meaning of questioning technique and state its merits and demerits.
(2) What is time narration technique ? How can we use it in social science ?

(B) Answer any four. 4

- (1) What is brain storming ?
(2) Give the name of topic of social science which can be taught by Role Play.
(3) State the things which should be kept in mind while using questioning technique.
(4) What is Role Play?
(5) State two demerits of narration techniques.
(6) State the characteristics of good questions.

2. (A) Write the following :

- (1) What is correlation ? Discuss with illustration the correlation of social science with maths and science subject. 7
(2) State the qualifications, training, skills and professional competency of Social Science Teacher. 7

OR

- (1) Prepare the list of activities which can be organized by social science room.
(2) Prepare the list of activities which can be organized by social science club.

(D) Answer any three

3

- (1) Give one example of Correlation of social science with literature.
- (2) What is IAT Exam ?
- (3) What is social science club ?
- (4) Social Science teacher should discuss the recent events in his classroom. Clarify this statement.
- (5) What is the main difference between the social science class and social science club ?

3. (A) Write the following :

- (1) Give the definition of curriculum and explain the characteristics of curriculum.
- (2) Make the evaluation of STD-10 Social Science book

7

OR

- (1) State the criteria of text book evaluation.
- (2) Explain the characteristics of ideal text book.

(B) Answer any four

4

- (1) What is syllabus ?
- (2) Give the name of curriculum evaluation.
- (3) Why should we evaluate curriculum ?
- (4) State the things to be kept in mind while curriculum construction.
- (5) Which things are involved in external criteria of text book evaluation ?
- (6) What is the main difference between syllabus and curriculum ?

4. (A) Write the following :

- (1) Write a Note on Place and Area of India.
- (2) Indian have variety of Cultural heritage – Explain this.

7

OR

- (1) Suggest remedies to prevent wastage of water.
- (2) Give the information about the human life of people of Eastern India.

(B) Answer any three.

3

- (1) Which language is spoken in Gvt ?
- (2) What is Regolith ?
- (3) From where the tropic of cancer is pass through in Gujarat ?
- (4) In which state Bhakra Nangal dam is situated ?
- (5) State the two merits of multipurpose scheme.